

Abonneemingsprijs per 3 maanden
Voor Amsterdam f 2.50.
Buiten Amsterdam franco f 2.90.
Eenkele Na. 5 Centa.

De Standaard

Advertentie:
Van 1 tot 6 regels f —.30.
Iedere regel daarboven f —.15.
Aanvragen of vermelding
van liefdegaven f —.10 per regel.

Vier-en-twintigste Jaargang.

Amsterdam, Vrijdag 20 December.

Directeur-Uitgever: J. A. WORMSER.

Geabonneerden op DE STANDAARD wordt bevestigd verzocht, de abonnementsgeldten over het kwartaal, eindigende 31 December a. s. ten bedrage van f 2.90, per postwissel over te maken.

Zij, die behalve DE STANDAARD ook DE HERAUT ontvangen, zullen, ter vermindering van extra onkosten, mij verplichten door het daarvoor verschuldigde bedrag, zijnde f 1.20, tegelijkertijd toe te zenden; dus te samen f 4.10.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

J. A. WORMSER,
Directeur-Uitgever.

Amsterdam, December 1895.

Diegenen, die zich op den nieuwen jaargang 1896 abonneren, ontvangen van heden af de nrs. welke gedurende deze maand nog moeten verschijnen GRATIS.

Ongelijkheid van het goed.

Was onze samenleving Socialistisch ingericht, dan zou elk gaaf en gezond persoon drie à vier uur per dag publieken dienst moeten verrichten; die dienst zou met biljetten erkend worden (geldomloop toch sluiten de voorstanders meest in hun stelsel uit); en met die biljetten zou men in de magazijnen van publieken dienst naar keus kunnen halen wat men achtte noodig te hebben.

Hierop lette men wel.

Het Socialistische stelsel is niet rechtstreeks communistisch. De communisten leven, als we ons zoo mogen uitdrukken, uit één pot. Men werkt dan samen, men woont samen, men eet samen. Heel de samenleving wordt één huishouden.

In het Socialistische stelsel daarentegen ligt dit niet. De pleitbezorgers van dit stelsel laten u wel in staatsdienst werken en dwingen u om in staatswinkels uw waar te nemen; maar ge behoudt uw eigen huishouden; ieder kookt zijn eigen potje, en beschikt, als de staatsdienst verricht is, voorts vrijelijk over zijn eigen tijd.

„Gelijkheid” is dan ook volstrekt geen noodzakelijke consequentie van dit stelsel. Al zijn er toch Socialististen die op gelijke verdeling van het goed aandringen, tot het stelsel als zodanig behoort dit volstrekt niet. Rechtstreeks tot het stelsel behoort alleen het wegwerken van alle concurrentie.

Hierbij stuit men intusschen op een zeer ernstig bezwaar.

De arbeid, dien een ieder in den dienst van den Staat verricht, schat de Socialist gelijk. Of ge een half blinde het cataract licht, of sneeuw van de straat opruimt, maakt geen verschil. Gij praesteert uw drie à vier uren arbeids, en daarvoor ontvangt ge bewijs; welk bewijs in de staatsmagazijnen precies denzelfden dienst zal doen als een muntbiljet. Ge kunt er voor halen.

Dit nu zou geen bezwaar opleveren, bijaldien er in die staatsmagazijnen slechts één compleet stel levensbehoeften en levensbehoeftigheden werd verkrijgbaar gesteld, en dit stel in zulk een voorraad, dat een ieder geholpen kon worden.

Dit laatste echter zou den afzet beperken tot zeer enkele artikelen.

Men mag aannemen, dat het zeer wel mogelijk is, zooveel weefdraad te produceren, en te doen verwerken, dat er kleedingstukken van geweven stof in genoegzamen getale voor elk levend persoon in voorraad kunnen zijn.

Dat de één met eenzelfde paar schoenen veel langer doet, en eenzelfde soort pantalon veel langer draagt dan de ander, willen we nu niet eens in rekening brengen. Van katoen, linnen, en desnoods van geweven wol, is genoeg aan kleedingstukken gereed te hebben, om heel de menscheit te kleeden. Wel te verstaan, niet aanstands. Dit lijkt er niet naar. Maar op den duur, als de productie van katoen, vlas, hennep, wol enz. er op zal zijn ingericht.

En zoo ook laat het zich denken, dat er voor elk levend persoon genoegzaam brood, aardappelen, boonen enz. aanwezig zijn.

Beprekte men dus de productie en den omzet tot deze gansch algemeene en in genoegzamen voorraad te verkrijgen levensbehoeftigheden, dan ware er geen bezwaar.

Doch dát is de bedoeling niet.

De bedoeling is niet, dat vleesch, boter, visch, groenten, vruchten, zijde, fluweelstoffen enz., van de aarde verdwijnen zullen. Maar is dit zoo, dan komt men reeds hiermee voor een onoplosbare moeilijkheid te staan.

Ook visch zal verkrijgbaar zijn. Edoch, er is geen visch voor alle menschen. Zee-

visch is kostelijker dan riviervisch. En onder de zeevisch is een tarbot edeler dan een tong, een tong dan een schelvisch, een schelvisch dan een bot.

De productie van zeevisch te vermeerderen, staat niet in uw macht. En ook al kondt ge dit, in geen geval kunt ge de edelere vischsoorten gemeen maken. De vaste wet toch in de natuur, onder den vloed, is, dat het edele hoogst zeldzaam, en het gemeene ruim voorhanden is.

Stel nu, er worden op onze kust op zekeren dag aangebracht honderd tarbotten, vijfhonderd tongen, duizend schelvischen enz. Wie krijgt die nu? In Zutphen eet men even graag tong als in de Residentie, en een ieder eet liever tong dan bot.

Wie verdeelt dit nu? En hoe is het ooit zóó te verdeelen, dat er geen willekeur en bevoorrechtiging zal heerschen? Zelfs de uitweg om het lot hier aan te wenden, staat u niet open. Want niet alleen dat er verschil tusschen zalm en snoek, en tusschen tarbot en haring is; maar ook de ééne tong is veel beter dan de andere, en in de winkels van gerookte bokking vindt ge nog bokking van drielei soort, zeer uiteenlopend geprijsd.

We stuiten dus op deze onoplosbare moeilijkheid, dat volgens het stelsel alle arbeid gelijk is, en gelijk recht geeft op het ontvangen der levensbehoeftigheden; maar dat die levensbehoeftigheden zoo ongelijk zijn, dat er voor een land van vier à vijf miljoen inwoners van de fijnere vischsoorten slechts enkele exemplaren per dag aanwezig zijn.

Nu moet ge van tweeën één doen: ge moet óf al het fijnere en edelere vernietigen, en alleen het gansch gewone en gemeene verkrijgbaar stellen, óf wel, ge moet een middel aangeven dat uitmaakt, wie het betere en wie het mindere zal krijgen.

Stelt ge nu dat onderscheidend middel in zekeren hooger prijs, dan vervalscht ge het Socialistisch beginsel; en laat ge de beslissing aan de beheerders over, dan krijgt ge tyrannie en ondragelijke wilkeur.

Bestond dit bezwaar nu alleen bij de visch, men zou er nog over kunnen heen-glijden; zelfs zonder zich op te houden bij de vraag, of de Roomsche bevolking op Vrijdag op alle visch beslag zou mogen leggen.

Maar het bezwaar, waarop we wezen, bestaat volstrekt niet alleen bij visch, maar schier bij alles, alleen de zeer gewone levensmiddelen uitgezonderd; hoewel zelfs bij die nog volstrekt niet geheel. Zelfs een aardappel en een aardappel is volstrekt niet hetzelfde. Jammen, Zaiers, Champions, Blauwen, Rooden, en wat soort van aardappel er meer moge zijn, loopen tot over het dubbele van den prijs uit elkaar. Zoo is het met de tarwe, met de rogge. Kortom, met schier alle voedingsmiddel.

In het Paradijs heerschte weelde van al wat edel was. Zóó zal het eens weer op de nieuwe aarde zijn. Maar op deze wereld, gelijk ze thans bestaat, is het grove en gemeene ruim, al wat edeler en fijner is, nog slechts zeer schaarsch voorhanden.

Ge wilt ook in uw Socialistischen staat boter op uw brood; liever boter dan margarine. Maar hoe loopt ook uw boter niet in waardij uiteen, naarmate ze gewonnen werd in Delfts omstreken of op de Duitse grens. En dan bepalen we ons nog tot onze tegenwoordige provinciën; maar natuurlijk, in de wereldrepubliek mag dit niet eens. Daar geldt het verschil tusschen boter en boter op de wereldmarkt.

Vleesch wilt ge eten? Maar voorerst, waar haalt ge het vleesch van daan, ook al rekent ge slechts één ons per dag per hoofd, voor de bevolking van heel Europa? En stel al, ge kondt dat fokken, is er dan niet vleesch eerste, tweede en derde kwaliteit? Zit er aan elk beest niet biefstuk, en haas, en rollade en rib en lap, en weet niet ieder die er smaak van kreeg, dat de haas het van de lap wint? Voor wie nu zal de haas en voor wie de lap zijn?

Zoo is het met uw groenten. Doperwten is fijner dan kool, bloemkool fijner dan roodekool, postelein dan peen. Wie verdeelt en beschikt nu, als allen ten slotte liefst het eelste hebben?

En zoo kan men dit voortzetten. Java-koffie is fijner dan Braziliaansche. De thee loopt tot ongekende prijzen uiteen. Kaas te Alkmaar of Gouda gekocht, is heel iets anders dan kaas in Limburg of Groningen. Eieren loopen in prijs tot het dubbele uiteen.

Wat van den vruchtboom komt is gan-

schelijk ongelijk. Vergelijk maar de muscadeldruif met de zwarte bes. Een reine-claude met een gele pruim. Een gouden pippling met een paradysappel. Een vijgepeer met een kleipeer.

Op het terrein van kleedingstoffen is het evenzoo. Alle wol is niet dezelfde wol. Merino's wol is veel lichter en dekt beter. De Italiaansche zijde is hard, de Fransche is zacht.

En zoo zou men kunnen voortgaan.

Maar waartoe meer?

Het feit, waarop we wezen, dat het goed niet gelijk, dat alle goed niet hetzelfde goed is, valt niet te weerspreken.

En ook valt niet te betwisten, dat eenzijdig een ieder het beste zou verlangen, terwijl juist de beste soorten nimmer schaarsch zijn.

Hier moet dus een middel zijn, om te verdeelen.

En als het nu op die verdeling aankomt, dan moet ge óf den man die het halen komt, een middel geven om zijn buurman te overtroeven, óf wel, ge moet de voorkeur door uw ambtenaren laten bepalen; en dan naar welken maatstaf?

Een maatstaf, die, om het recht niet te krenken, immers niet in willekeur mag bestaan.

Officiële waarheid.

Als er sprake is van den ontuchtigen omgang met vrouwen, verklaart de Minister van Marine, dat het moreel van zijn see-officieren boven allen lof verheven is.

Juist zoo verklaarde generaal Leboeuf in 1870, dat er aan het Fransche leger geen slop-konken ontbrak.

En eenigzins in gelijken zin verklaarde gisteren de Minister van Oorlog, dat onze militaire „verbeterd” uit de kasernen naar huis terugkeeren.

Natuurlijk overtuigen sulke verklaringen noch in noch buiten de Kamer iemand; en wie geen vreemdeling is in de militaire wereld, weet opperbest dat „officiële waarheid” op het kantje af aan „officiële leugen” grenst, en bijna grenzen moet, onder de presie van de eischen der kamerschap.

Dienzelfden sluiert niet men in bijna alle colleges, zoo hier te lande als in het buitenland, voor de inwendige verhoudingen dier colleges schuiven, zoodra men tegenover derden staat.

Zelfs op kerkelijk gebied ziet men niet zelden dienzelfden sluiert bezigen.

En juist dat maakt het handhaven der beginselen, en het reformeeren van een gebreken toestand naar den eisch dier beginselen, zoo ontzettend moeilijk.

Toch is het verblijdend, dat de volhardende pogingen, om allerlei misstanden in het leger te beteren, niet alle uitwerking hebben gemist. Bij vroeger vergeleken, zijn we nog niet veel, maar toch iets gevorderd.

Het leven in de Kasernen is voor iemand van Christenhuise niet zóó ondragelijk meer, als het vroeger was.

Dit resultaat danken we, behalve aan het gestadig protest, dat ons zijds in de Kamer uitging, aan velerlei oorzaak.

Vooreerst aan de Militairen Technici.

Ten tweede aan den ommekeer, die de Napoleonische legers der „ijzerreters” omzette in legers uit de breede rangen des volks, waarin het meer op discipline en technische vaardigheid, dan op persoonlijk moedbetoon aankwam.

Maar ten derde ook aan het opkomen der sociale quaestie, en in het algemeen aan dien geest van „nederbuigende” belangstelling, die zich het lot van de mindere aantrok; eerst het lot van den „mindere” in de fabriek, en nu ook het lot van den „mindere” op het schip van oorlog en in de kasernen.

Toch zal afdeende beterschap eerst dan te wachten zijn, als eindelijk de persoonlijke dienstplicht triomfeert, hetzij in een volkreger, hetzij in een leger op den tegenwoordigen voet geschoeid.

Turk en Recht zijn in een leger gevaarlijke antipoden; en eerst als de Turk zich selve beter maintineert, zal het Recht van den mindere tegen krenking gewaarborgd zijn.

Buitenlandsch Overzicht.

AMSTERDAM, 19 December.

Dreigt er een oorlog in het verscheid, tusschen Brittanje en de Amerikaansche Unie? Geen ernstig staatsman maakt er zich nog be-nauwd over; 't is het blaffen van twee groote honden, die eens willen laten hooren wie de diepste basstem heeft, maar geen van beide van zins zijn om te bijten. De een wil trachten den ander te overblaffen; — dat is al.

Tenminste, zoo beschouwt men het geval nu heden. Hiermee is natuurlijk niet gezegd, dat door bijkomende omstandigheden de zaak geen ernstiger wending zou kunnen nemen. Vooralsnog vertrouwt men echter dat John Bull en Broeder Jonathan, als ze elkaar eens ferm in de oogen gekoken hebben, wel weer ieder hun eigen weg zullen gaan, zonder de vuisten te gebruiken.

Het Amerikaansche huis van afgevaardigden

heeft met algemeene stemmen het voorstel aangenomen, waarbij president Cleveland gemachtigd wordt een commissie te benoemen voor het vaststellen der grens van Venezuela; daarvoor is een som van 100,000 dollars bewilligd.

De Unie gaat dus onderzoeken, of Engeland dan wel Venezuela gelijk heeft. Men kan vragen wat de Unie toch met dit geschil uitstaande heeft? Daarop diene allereerst ten antwoord, dat president Crespo steun heeft gezocht bij het gouvernement te Washington. Maar overigens zou, ook zonder dat, de Unie allicht haar stem hebben verheven, want te Washington geldt nu eenmaal de Monroe-leer, volgens welke America is de Americans behoort, en dus Europa in Amerikaansche aangelegenheden geen lot te zeggen heeft.

Maar de Britsche, Spaansche, Portugeesche, Fransche en Nederlandsche koloniën dan? Ja, die zijn er nu eenmaal; maar geen duim grond tot gebiedsvergrooting wordt haar gegund; en juist omdat nu Engeland verdacht wordt van geniepige annexatie-plannen ten koste van Venezuela, komt de Regeering der Unie, die zich verbeeldt voor heel Noord- en Zuid-Amerika den internationalen politiedienst te mogen óf zelfs te moeten waarnemen, tusschen beide, om de republiek Venezuela tegen de aanspaken van Brittanje in bescherming te nemen.

Het conflict over de grensregeling is, gelijk men weet, al zeer oud; en toen nu, eenige maanden geleden, een troep Engelsen op het terrein door de Venezuelanen werden aangevallen, eischte Engeland daarvoor schadevergoeding en genoegdoening. Aan dien eisch werd echter niet aanstands voldaan, wijl Venezuela be-weerde dat de Engelsen zonder verlof op Venezuelaansche terrein waren gekomen; terwijl Engeland daarentegen volhield, dat de Venezuelanen zich veront hadden, de Engelsen op Engelsch grondgebied te molestereen.

Zóó hing dan het betreurswaardig incident alweder onmiddellijk samen met het grensconflict. Engeland riep zijn gezant terug en zond ten slotte een ultimatum, waarvan de juiste tekst nu niet recht bekend is, doch waarvan Crespo, sterk omdat hij de regeering der Unie in den rug heeft, in elk geval onderwerping weigerde. Cleveland liet inmiddels zijn minister Olney door Bayard, den Amerikaanschen gezant te Londen, aan lord Salisbury een scheidsrecht voorstellen; en het ware wellicht verstandig van den markies geweest, deze gelegenheid voor een minnelijke schikking niet ongebruikt te laten.

Maar daar is wel niemand, waar John Bull minder van verdragen kan dan juist van Brother Jonathan, die altijd een hoog woord voerde en sich nu weer als censor opwerpt in een zaak, die hem allerminst aangaat, want Monro's theorie is allerminst een internationaal tractaat en behoort dus door Europa of door Engeland niet erkend te worden. Dienvolgens heeft Engeland dan ook het arbitrage-voorstel verworpen.

Ziehier in welke bewoordingen dit geschiedde, in het antwoord van Salisbury dd. 26 November:

De Engelsche regeering is niet bereid toe te geven, dat de belangen der Ver. Staten noodzakelijkerwijze betrokken zijn in elk grensgeschil, dat mocht ontstaan tusschen twee staten die bezittingen hebben in het westelijk half-rond, en nog minder kan het zich vereenigen met de leer, dat de Ver. Staten recht hebben te eischen, dat een scheidsrecht zal ingesteld worden telkens als een van die staten van den anderen staat afstand van grondgebied verlangt. . . .

Daarop volgde dan de repliek der regeering te Washington, uit de Boodschap van den president der Unie bekend.

De voornaamste Engelsche bladen verhalen den ernst van den toestand niet, maar se gelooven toch ook niet, dat het tot een botsing zal komen. Van Cleveland's voorstel wordt gezegd, o. a. door de Times, dat het het meest verwonderlijke is, ooit gedaan in tijd van vrede sinds de overheersching van Napoleon; en alle bladen zijn het hierover eens, dat Salisbury niet, nu hem een zoo dreigende Boodschap uit Amerika is thuis gestuurd, in een scheidsrecht bewilligen kan.

Dat men de zaak niet zoo heel erg zwaar tilt, vindt hierin zijn oorzaak dat men Cleveland's krachtig optreden gedeeltelijk als een verkiezings-manoeuvre beschouwt. Hij wil een bewijs geven van zijn doortastendheid, om wat stemmen te winnen. In Amerika is zoo iets zeker niet ongewoon; maar men mag vragen of Cleveland, die als bijzonder eerlijk te boek staat, tot sulke een manoeuvre zich zou leenen.

Te New-York en te Washington betuigen de meeste toevoegende bladen hun tevredenheid, dat Uncle Sam eindelijk Albin de tanden eens toont. De World noemt de Boodschap een uitdaging voor Engeland; de Sun vat haar betekenissen samen in de woorden: „oorlog des-noods”; en de Mail verklaart dat Cleveland rekenen kan op de instemming van het Congres en den steun van alle vaderlanders. Sommige republikeinsche bladen keuren echter — ook als verkiezingsmanoeuvre — het optreden van den president af, en de correspondent van Daily News seint uit New-York, dat de Boodschap de ernstiger Burgers der Unie onaangenaam heeft aangedaan: Een oorlog met Brittanje zou in de Unie zeer impopulair zijn.

Wegens de op handen zijnde Kerstvacantie wordt, althans volgens de New-York Herald, niet verwacht, dat de quaestie nog in dit jaar tot een beslissing zal komen. Waarschijnlijk zal, zegt dit blad, Salisbury ten slotte wel rekening houden met de eischen der Vereenigde Staten. 't is mogelijk, natuurlijk; maar let men op de taal der Engelsche Tory-bladen, die de eischen der Unie „onzinnig” noemen, dan klinkt het toch op zijn minst onwaarschijnlijk. Mischien wordt er nog wel een bruggetje gebouwd, waarover beide partijen elkander kunnen naderen, om elkander weer de hand te geven.

Gisteren is in den Amerikaanschen Senaat door Chandler een wetsontwerp ingediend, dat ten doel heeft de doots weermiddelen van de Vereenigde Staten te vermeerderen. Hij stelt voor, een credit van 100 miljoen dollars te bewilligen om nog een miljoen geweren voor de infanterie aan te schaffen, benevens duizend kanonnen voor de veldartillerie en vijfduizend kanonnen voor de vestingartillerie.

Het ontwerp is naar de commissie voor de militaire aangelegenheden verwezen.

Mag men Daily News gelooven, dan heeft de Engelsche premier aan de omstandigheden twee voorstellen gedaan, en wel deze: den Sultan afzetten óf een Europeesche controle in Anatolië instellen. Rusland en Frankrijk hebben volgens het blad, de voorstellen van de hand gewezen; maar wel verklaarde de regeering in Petersburg zich bereid, om alleen te handelen, in opdracht van Europa.

We vermoeden, dat John Bull, die Rusland niet vertrouwt, hier niet in zal kunnen komen. Oudertuschen is het voor Salisbury minder aangenaam dat hij eehoe lijdt met zijn voorstellen, precies als Goluchowsky vroeger. 't Blijkt hoe langer hoe meer, dat de Engelsen het hoogste woord in de Oostersche quaestie niet meer voeren kunnen.

Op Creta moet het verzet tegen de Turken voortdurend grooter afmetingen aannemen. De Porte zou daarom van plan zijn nog 10 bataljons naar het eiland te zenden, maar gebeurt dit, dan, beweert men, zal een groote crisis, oftewel opstand, onafwendbaar uitbreken.

Bij de voortzetting van het debat over het voorstel der Belgische socialist, om het ontwerp tot reorganisatie der strijdkrachten onmiddellijk bij de Kamer in te dienen, kwam het gisteren tot een heftige woordenwisseling tusschen den minister van oorlog, generaal Brasseur, en den socialistischen afgevaardigde Defret.

Deze liet sich als volgt uit: „Ik zie in de comédie, die door de rechterzijde wordt gespeeld, eenige overeenkomst met de Fourbe's de Sapien. Ook hier is iemand, die ter wille van zijn meester een schop krijgt tegen zijne derde, en die persoon is de minister van oorlog.”

Generaal Brasseur antwoordde: Dit is een onbeschaamdheid. „En de meester — voegde de socialist er nog bij — is de heer Woeste.”

In dezen traant sette Defret zijn betoog voort, totdat generaal Brasseur uitriep: „Ik verbid u aldus te spreken.”

„Gij zijt niet in de kasernen, generaal!” — riep toen de socialist Van de Velde, en Defret repliceerde in dezer voege: „Ik ben hier krachtens het mandaat, mij door de kiezers gegeven, betreden niet van iedereen kan gezegd worden. Indien gij niet wilt, dat men den spot drijft met uwe ontwerpen, begin dan met u zelven niet tot de belaching te maken van de leden van uw eigen partij!”

Deze incidenten hadden ten gevolge, dat de minister van oorlog en Defret elkander hun getuigen zonden, — men begrijpt met welk doel! Volgens een later bericht is door de getuigen de zaak echter geschikt. Een duel komt er dus niet.

In de provincie Santa Clara, op Cuba, is weer een ernstig gevecht geleverd tusschen de Cubanen, onder beval van Maximo Gomez, en 500 Spaansche soldaten.

De Spanjaarden waren verdeeld in twee kolonnen. Een dezer was door de Cubanen reeds zoozeer in het nauw gebracht, dat haar geheele vernietiging zeker scheen, toen de andere afdeeling nog juist ter rechter tijd te hulp kwam. De Cubanen werden dienengevolge genoodzaakt terug te trekken. Van de Spanjaarden sneuvelden twee officieren en dertig soldaten, terwijl vier officieren en tweenvertig minderen werden gewond.

In Madrid moet men met deze „overwinning” niet eens erg in zijn schik zijn. Er blijkt toch weer uit, dat zoo de strijd wel een dozijn jaren kan duren, zonder dat Spanje weer volkomen de baas wordt op het eiland.

Binnenland.

AMSTERDAM, 19 December.

Kamer-Overzicht.

Varietas deletat — riep de heer Rutgers van Rozenburg uit. En inderdaad een bonte men-geling van onderwerpen werden, meest alle min of meer ter loops, onder de aandacht van den Minister van Oorlog, den heer Schneider, gebracht.

Maar of de verscheidenheid thans voor een ieder zoo aangenaam was — mag worden betwijfeld. Immers had men zich algemeen er op gespitst om de quaestie-Serret — of, gelijk de heer Heemskerk onder toelichting van enkele leden haar noemde de quaestie-Schneider — in haar breedte en diepte te hooren behandelen. Daarvoor hadden (juikbaar de tribunes zich met officieren en opper-officieren gevuld; waren de loges voor de vreemde gezanten alle bezet; en had zich ook op de openbare tribune een opgepakte schare verzameld.

De heer Serret zelf was niet in de vergadering, maar volgde den geheelen dag de debatten in één der loges.

De quaestie-Serret alias de quaestie-Schneider, — dát was de great attraction. Stil was het, minstertoon de heer De Ras haar inleidde. De officieren hingen over de balustrades van de tribunes met de hand aan het oor ten einde toch geen woord te verliezen. En inderdaad voor het Lezer, maar niet minder voor de Kamer en dus ook voor de kiezers en de natie, betrof het hier een zaak van het uiterst belang. Geen politieke quaestie was het hier, gelijk één der pur sang ministerieelen, meer handig dan waar, haar noemde, n.l. de heer Rutgers. Zij betrof de eer en de zelfstandigheid van officieren, die door het vertrouwen der kiezers naar de Kamer mochten worden afgevaardigd.

Intusschen, onder al die lovendige belangstelling, die terecht bestond, liep één punt geyvar aan de aandacht der kamer te ontsnappen. Eén punt, een hoogst belangrijk: het betrof n.l. niets meer, maar ook niets minder dan de verdediging van ons land, de zaak bij uitnemendheid. Uit één uitdrukking van den Minister Schneider bleek weer, hoe alvermeggend de invloed en de macht van den anti-militarist Van Houten in dit Kabinet is,

geestend als hij wordt door een fiscal man als Sprenger van Eyr, die natuurlijk er op uit is, om de schatkist zooveel mogelijk — althijf zooverre het zijn ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken behaagt — gesloten te houden. Meer en meer wordt men in den indruk versterkt, dat de heer Roël in naam premier is, maar dat de heer Van Houten de eigenlijke leider, de premier is. De Minister van Marine had zoo gaarne geld aangevraagd voor nieuwe schepen, maar in den Ministerraad was zijn gevoelen in de minderheid gebleven; de Minister van Oorlog zou zoo gaarne de stelling-Amsterdam verder hebben voltooit, maar in den Ministerraad had de meerderheid zich daartegen verklaard. En zoo zitten de beide Ministers, aan wie is opgedragen de behartiging van 'lands defensie, onder de plak van collega Van Houten, terwijl de heer Roël, die nog al voorstander heette van de Legerwet-Bergmanius, toelaat dat er in 1898 niets wordt gedaan tot versterking van de vloot, en niets tot uitbreiding en verdere voltooiing van de stelling-Amsterdam.

Een welke reden wordt daarvoor opgegeven? Wordt gewezen op de politieke omstandigheden, op het karakter van deze Kamer en dit Kabinet, voortgekomen uit een kiesrechtbeweging? Met geen woord. Het enige, wat men bij Marine en nu weer bij Oorlog hoort, is, dat de financieën het niet gedoogen. Is dat nu een reden? Zou men dan meenen, dat de financieën in 1898 zooveel gunstiger zullen zijn? Maar immers: de vraag stellen is haar reeds beantwoorden.

Dat de Minister thans niet komt met een legerorganisatie — met de heeren De Ras en Heemskerk kan dat eer toegejuicht dan betreurd worden. Terecht wees de eerste er op, dat het voorbeeld van Minister Seyffardt, die nog wel drie groote wetsontwerpen had ingediend, genoeg aantoonde, dat zoolang de kiesrechtzaak niet voor eenige jaren van de baan is, aan een reorganisatie van het leger niet te denken valt.

Maar het argument van de financieën geldt toch allerminst de voortzetting van den arbeid aan de Amsterdamsche stelling. Temeer, waar deze Minister meent met een kleiner bedrag dan zijn voorgangers noodig oordeelden, de stelling Amsterdam in orde te kunnen brengen, en wel met 10½ miljoen in plaats van ongeveer 16 miljoen. Voor het volgende jaar worden echter geen gelden voor het „grootte plan“ aangevraagd, maar bepaalt de Minister zich tot het voltooien van het kleine plan. De vraag is nu of de opvolger van dezen Minister weer niet andere eischen zal stellen, waardoor de voltooiing van de stelling Amsterdam naar de verste toekomst zou kunnen verwezen worden.

Maar... de Minister zeide het zelf: hij kon van zijn ambtgenoot van Financien geen gelden krijgen; en hij moest daarin berouwen.

Dit pleit zeker niet voor de groote kracht, die van den heer Schneider in den Ministerraad uitgaat, wat te meer verwondering wekt, waar hij tegenover de Kamer inzake het niet-bevorderen van den heer Seret zoo prat is op eigen „zelfstandigheid“ en bij overigen — dit moet worden erkend — een man blijkt te zijn, op de hoogte van zijn taak. Hij kent zijn zaakjes, doet wat hem mogelijk is om bij de bestaande daergang van ons leger de toestanden zooveel mogelijk te verbeteren, en zoo werd hem door den heer Heemskerk, zelfs door den heer Staalman, een woord van lof over zijn beheer, althans op enkele punten, toegebracht. Dit betrefte o. a. 's Ministers beoogening inzake het vloeken in het leger, waarvan ZEx. erkent, dat het veel bij jonge officieren wordt bespeurd; den maatregel om de voeding van den militair, te beginnen met 1 Januari a.s., te brengen ten laste van het Rijk; terwijl hij voortzetting van de intendencie en de comptabiliteit gewenschte veranderingen heeft gebracht.

Maar al dat goede kan niet in staat zijn, om de oogen te sluiten voor het bedenkelijke in 's Ministers houding betreffende het niet-bevorderen van kapitein Seret tot majoor. Men kent de geschiedenis van deze zaak. De heer Seret was aan de beurt van bevordering. Men wist echter, dat deze minister in tegenstelling van zijn voorgangers en in strijd met het persoonlijk gevoelen van de Koningin-Regentes, de opvoering is toegestaan, dat niet slechts leden van het Militaire Huis der Koningin maar ook militaire leden van de Tweede Kamer niet in aanmerking komen kunnen voor bevordering, zoo zij niet in hun tegenwoordigen rang bij den troep hebben gediend. Intusschen werd die opvoering door velen in strijd geacht met art. 9 der wet van 1851, waarin nimmerlijk staat, dat officieren, leden der Tweede Kamer geworden, hun aanspraak op bevordering behouden.

Darbij kwam nog de overtuiging van velen, dat zoo een militair kamerlid door een Minister kon worden gepasseerd bij de bevordering, dit een inbreuk zou zijn op de zelfstandigheid van den volkvertegenwoordiger. De heer Seret was aan de beurt van bevordering. Men wist echter, dat deze minister in tegenstelling van zijn voorgangers en in strijd met het persoonlijk gevoelen van de Koningin-Regentes, de opvoering is toegestaan, dat niet slechts leden van het Militaire Huis der Koningin maar ook militaire leden van de Tweede Kamer niet in aanmerking komen kunnen voor bevordering, zoo zij niet in hun tegenwoordigen rang bij den troep hebben gediend. Intusschen werd die opvoering door velen in strijd geacht met art. 9 der wet van 1851, waarin nimmerlijk staat, dat officieren, leden der Tweede Kamer geworden, hun aanspraak op bevordering behouden.

Daarvan wellicht gedomd, heeft minister Schneider verleden jaar een wetsontwerp ingediend, teneinde door de Kamer te laten uitmaken, dat officieren alleen dan voor bevordering in aanmerking zouden kunnen komen, wanneer zij eenigen tijd bij den troep hadden gediend. Intusschen wilde de Kamer, die wel gezegd was met den minister mede te gaan, een uitzondering maken voor die officieren, die bij de afkondiging der wet niet in dienst waren geweest. Een desbetreffend amendement van den heer Schepman werd aangenomen, doch onmiddellijk trok toen de minister het wetsontwerp in. Het spreekt van zelf, dat het amendement-Schepman in de eerste plaats kapitein Seret gold.

Intusschen — hoewel het wetsontwerp was ingetrokken — werd toch de heer Seret niet bevorderd. Dit werkte terecht verwondering. Men vroeg zich af: waarom dan toch de minister met zijn wetsontwerp was gekomen? De indiening daarvan toonde wel, dat hij niet gerust was in zijn opvatting van art. 9 der wet van 1851. Maar die veronzing kwam bij het feit, dat de minister met de grootste wilkeur te werk ging. Kapitein van de Poll, officier bij het mil. Huis der Koningin, werd gepasseerd; kapitein Eybergen, dito, werd bevorderd; kapitein de Rantz; dito, gepasseerd; kolonel Schimmelpenninck v. d. O., nimmer als zoodanig bij den troep gediend, bevorderd; kapitein Seret, in hetzelfde geval verkeerd, gepasseerd; majoor van Vijmen, dito, bevorderd. Een vreemde, een zeer vreemde historie.

En geen wonder dan ook, dat daarover gisteren een hartig woordje gesproken werd.

De heer De Ras betoogde, dat de Minister had moeten letten op de stemming over het hier bovengenoemd amendement-Schepman. De wet getuigt naar het oordeel van spreker stellig tegen de opvatting van den Minister; maar al ware het ook anders, dan moest op de billijkheid gelet worden. Hij wees hier op de comédie, die voortviel toen er sprake was van het bevorderen van kapitein De Rantz, die wel voor geschikt zou worden verklaard als hij slechts 2 maanden bij den troep wilde dienen. Een afgezien daarvan, zijn hier niet twee maten toegepast, waar kolonel Schimmelpenninck wel werd bevorderd? De heer De Ras betreurde het, dat de heer Seret — die 15 jaren lang met eere lid van de Kamer is geweest en gedurende al dien tijd getoond heeft een man van energie te zijn, volkomen op de hoogte van de toestanden in het leger — het eerste slachtoffer is geworden van een wispelturige sielwijze.

De heer Veegens sloot zich daar bij aan. Hij wees eerst op het harde van dergelijk passeeren voor den betrokken officier; te harder, waar een dergelijk passeeren in strijd is met art. 9 der wet. Een officier, die bevorderd moet worden, heeft te voldoen aan de eischen van goed gedrag, van bekwaamheid en gezondheid. Daaromtrent nu wordt, wat betreft den heer Seret geen aanmerking door den Minister gemaakt. En zoo blijkt dan, dat hij eenvoudig wordt gepasseerd, omdat hij als kapitein niet bij den troep heeft gediend.

Dit nu acht de heer Veegens onjuist, dewijl de ancienniteit door het lidmaatschap der Kamer wordt verbroken, en de wet niets zegt van een moeten dienen bij de troep. Daarbij herinnerde spreker aan de geschiedenis van het hierboven genoemde wetsontwerp. Uit het indienen van dat wetsontwerp bleek, dat de Minister sanctie voor zijn opvatting vroeg van de Kamer; en nu die sanctie niet werd gegeven, handelt hij toch, alsof ze wel gegeven ware.

De heer Heemskerk sloot zich bij dit betoog aan. Hij noemde deze kwestie niet de kwestie-Seret, maar de kwestie-Schneider, omdat deze Minister nu eerst met dergelijke opvatting is gekomen, een opvatting geheel in strijd met art. 9 van meer gemelde wet. Bovendien — noch de bekwaamheid, noch het gedrag, noch de gezondheid van den hier betrokken officier komen hier in aanmerking. Daaromtrent teek heeft de Minister zich of niet uitgelaten of bij heeft met lof over dien officier gesproken. Nu zou het kunnen zijn, dat het de gezondheid van den heer Seret kon gelden; maar ook dit gaat niet op, zoolang de heer Seret niet voor een keuringscommissie is gebracht. En wat de bekwaamheid betreft, verleden jaar heeft nog de Minister gezegd, dat de heer Seret zoo scherpzinnig was, en zoo uitstekend op de hoogte van alles, wat het leger betreft.

Daarna betoogde de heer Heemskerk breedvoerig, dat de handelwijze van den Minister in strijd was met de wet, herinnerde aan de stemming over het amendement-Schepman, aan de bevordering van de heeren Schimmelpenninck en Van Vijmen en eindigde zijn rede met er op te wijzen, dat door deze daad van de Regering haar positie en gezag niet worden versterkt.

De heer Guyot, een zeer ministerieel man gelijk bekend is, verdedigde de daad van den Minister op grond van art. 6 der Grondwet waarin nabene niets anders staat dan dat de militaire kamerleden op non-activiteit zijn gesteld. Voorts merkte hij op, dat tegenover militaire kamer-leden niet anders moet worden gehandeld dan tegenover officieren, bij den troep dienende. Maar waarom dan art. 9 van de wet van 1851, zouden we vragen?

Opmerkelijk, dat de heer Guyot niet sprak van het amendement-Schepman noch ook wees op het bevorderen van den heer Schimmelpenninck. De heer De Beaufort, die als anti-militarist steeds den heer Seret bestreed en daarbij steunpilaar van dit Ministerie, wees op de bevordering van den heer Schimmelpenninck ook niet. En wat het amendement-Schepman betreft, betoogde hij, dat de Minister het wetsontwerp had ingediend om sanctie te verkrijgen niet van een opvatting maar van de praktijk, gelijk dit zich reeds meermalen had voorgedaan. Intusschen zij opgemerkt, dat die praktijk zich wel heeft voorgedaan tegenover een officier van het Militaire Huis der Koningin, waaromtrent geen wettelijke bepalingen bestaan, maar niet tegenover kamer-leden.

De verdediging van 's Ministers houding was zeker niet sterk; vooral niet, omdat het eigenlijke puntje, de zelfstandigheid van den volkvertegenwoordiger, niet of ter nauwernood werd besproken. En dat dit hier hoofdzak is, bewijst reeds het feit, dat de heer Seret en zelfs de heer Van Vijmen niet geheel vrij zijn in hun beoordeeling van 's Ministers beleid.

Een enkel woord over de rede van den heer Staalman, dien we thans niet met dat genoegen hoorden als zijn speech bij Marine. Hij toonde tegen de uitgaven van Oorlog, toonde zich eigenlijk anti-militarist, — en dat wekt wel enige verwondering, waar die afgevaardigde bij Marine niet tegen de noodige uitgaven voor de vloot optrad.

Moet er dan volgens zijn meening wel een vloot, maar geen krachtig leger en geen sterke verdedigingslinie zijn? Intusschen, wat de heer Staalman over de toestanden in het leger zeide, verdient zeker de aandacht.

Eerst gisteravond werd door den Minister de zaak-Seret besproken. Sterk was hij zeker niet. Geen woord over het bevorderen van den heer Schimmelpenninck van der Oye meer. En wat het wetsontwerp, door hem ingediend, betreft, merkte hij alleen op, dat hij wenschte een wettelijke regeling van de gedraging, die hij noodig achtte. Overigens beriep hij zich op Minister Mackay, die bij het debat over de kwestie-Land had gezegd, dat de Regering niet altijd mag mededeelen, en zulke in het belang des lands, de overwegingen, die haar bij het bevoornemen of passeeren hebben geleid.

Dere verdediging maakte zeker geen gunstigen indruk. Men zou dan ook inderdaad gaan meenen, dat hier politieke beweegredenen in het spel waren geweest. En dat te meer, waar juist de heer Seret steeds een zelfstandige houding tegenover den Minister van Oorlog heeft ingenomen, daarbij voorstander van de kieswet-Tak; terwijl juist de heeren Schimmelpenninck en Van Vijmen tegen de kieswet waren. Men versta ons wel: wij zeggen dit niet; maar toch 's Ministers zwakte verdediging en het feit, dat zij houding juist alleen door de Ministerieelen werd verdedigd, geeft daarvan eenigen schijn.

bij sloot zich natuurlijk de heer Heemskerk volkomen aan, die zich op het Handelsblad beroep en ten slotte nog op luid krachten toon zijn afkeuring uitprak over de wilkeur van den Minister bij het bevoornemen.

Doch hoe ook geprotesterd werd, hoe ook werd aangehouden, dat de Minister seer wilkeurig heeft gehandeld, ZEx. achtte het niet noodig mede te deelen, waarom hij den een wel en den ander niet bevorderde. En zoo blijft dit onrecht bestaan, wordt de heer Seret niet bevorderd en loopt voortaan ieder militair Kamerlid gevern aan de wilkeur van een Minister te worden overgeleverd. Dat het niet tot het indienen van een motie kwam, ligt waarschijnlijk ook meer aan de politieke omstandigheden, die al zoo veel op hun boekje hebben. Misschien ook dit, dat de heer Schepman zich onzijdig hield en dat de heer Lohman, die verleden jaar, toen er sprake was van het passeeren van kapitein De Rantz de houding van den Minister unfair noemde, thans, nu het gold de zelfstandigheid van een officier-Kamerlid, geheel buiten het debat bleef. De Kamer behandelde gisteravond nog de artikelen.

Ten slotte: hoe de Kamer dit jaar zal klaar komen, sal voor velen wel een raadsel zijn. De Voorzitter heeft reeds gezegd, dat de Kamer ook Maandag en Dinsdag zal vergaderen.

Professoraal voordracht en protest.

Mr. Steinmetz, privat-docent aan de Hoogeschool te Utrecht, heeft gisteravond voor de vereniging „Nutige Kennis“ een rede gehouden, waarin hij uiteenzette wat z. i. goed en noodig was, om den opbloei van een naar lichaam en geest krachtig menschengeslacht te bevorderen.

Uitgaande van het beginsel, dat de krachttigsten en besten altijd het meest zullen slagen in den strijd des levens, den strijd om het bestaan, betoogde spreker, dat o. a. aan een gunstige ontwikkeling van het menschengeslacht zeer bevorderlijk waren geweest de vroegere groote oorlogen, die heel wat ruwe elementen hebben opgeruimd, en zelfs de talrijke heksenprocessen, die de maatschappij van vele ongeschikte moeders verlost hadden. In verband daarmee keurde spr. dan ook onze tegenwoordige, veel te zachtmoedige, behandeling van de misdadigers af. Ook het strafrecht moest dienstbaar gemaakt worden aan de terzijdestelling van slechte individuen.

Er viel in al deze opzichten voor ons heel wat te leeren b. v. bij de Germanen, oud-Indianen en Spartanen, die geen leven, althans geen voortbrenging van nieuw leven, gunden aan zwakke, hulpbehoevende individuen.

Vervolgens wierp spreker het Christendom tegen, dat het aan de opkomst van een krachtig menschengeslacht in den weg staat o. a. wijl het leert, dat weldoen en helpen er se goed is. Dat deugde niet. De slechte kiemen moesten uitgeroeid en alleen de goede begunstigd en ontwikkeld worden.

En voorts: dat wel toegevoegd moest worden de slechte werking van alcohol-gebruik in het algemeen, maar dat het verderverde misbruik toch even nuttig voor de maatschappij kon werken als de vroegere heksen-processen, ook al omdat vele ongeschikte individuen het slachtoffer ervan werden.

Ook uit de Armenozorg bleek, volgens Spr., hoe de menschenliefe strijd voort tegen zichzelf. Het was goed de zwakken, die dit buiten hun schuld zijn, te troosten en te steunen; maar evenzeer goed was het, hunne voortplanting direct en indirect tegen te gaan.

Wreed was dit alles niet, want de krachtige vooruitgang van ons nageslacht was van ons handelen in dien geest, afhankelijk.

Het *Utr. Dagbl.*, met welks verlag wij bovenstaand kort overzicht distilleeren, voegt er aan toe, dat sommige gedeeltes van deze rede bij menigen toeschouder een zacht protest uitloeken, en dat na de voordracht tegen Spr.'s „aansparing van het Christendom en de Christelijke barmhartigheid“ openlijk geprotesterd werd door den heer Noyons, hoofd eener R.-K. school.

De Raad van Amsterdam.

Wie maar een weinig onzer Raad kent, wist bij het inzien van de agenda voor gister reeds, dat deze, hoe kort zij ook was, tot uitvoerige discussie moest aanleiding geven.

In de eerste plaats stond er een praedivies van de commissie voor de strafverordeningen op de agenda, waarover wel discussie vallen moest. Wat was de zaak? De bewoners van het Jacob van Lennepkwartier worden elken lieven Zondag weer vergaast op het geschreeuw van allerlei negotianten die niet alleen de door de Zondagwet toegelaten „kleine eetwaren“ aanpreisen, maar ook allerlei artikelen, als kinderspeelgoed, sigarenpijpen, huishoudelijke benodigdheden enz. Men moet maar eens die straten op Zondag door wandelen, om te weten hoe onaanvaardbaar die venten zijn voor de bewoners moet zijn, die den ganschen dag in zulk een herrie van hun „Zondagrust“ moeten genieten.

Nu bestaat er, zooals onze lezers weten, een Zondagwet. Die wet doet ook te Amsterdam dienst als *passerpartout*. Vraagt men om haar handhaving, dan zijn de autoriteiten Oost-Indisch doof, en doen het niet; maar komt men vragen: verbiedt het geschreeuw op Zondag, inderdaad dan grijpen de heeren naar art. 5 der Zondagwet en zeggen: We mogen dit venter niet verbieden, de wet laat het verkoopen van „kleine eetwaren“ toe. Nu, de Burgemeester zat dan, wat hem niet dikwerf gebeurt, de Zondagwet te verdedigen, en zei er bij, dat zij tot haar handhaving of toepassing niets doen kon, want die wet was een Rijkswet; en daar heeft dus de Rijkspolitie voor te zorgen.

De heeren Fabius en Hovy maakten het den Burgemeester echter op dit stuk niet seer gemakkelijk en drongen aan op maatregelen, om het schreeuwen te verbieden. Zij werden terzijde gestaan door den heer Sutorius, wiens *maiden speech* tot onze vreugde gewijld was aan een belang, waarvoor de Roomsche leden anders niet zooveel gevoelen. Misschien gelukt het den heer Sutorius — die wel geen principieel maar een economisch standpunt innam; — misschien gelukt het hem zijn geloofgenooten op zijn wijs voor de Zondagrust warm te maken.

Nu, het slot van de discussie was, dat de Burgemeester het gevecht verloor; de Raad vernietigt het praedivies en sprak daarmee uit, dat hij het geschreeuw op Zondag niet op de straten wilde dulden.

Een kostelijke uitpraak, waarvoor de Van Lennepkwartierders dankbaar zullen zijn. Maar toen begon de Burgemeester, we zullen maar zeggen, „sraar te doen“. Heeft dit praedivies u niet voldaan, zeide hij, geef gij, Raad, dan een beter.

Dat was wonderlijk. Als voor iedere voordracht, die verworpen wordt, de Raad een andere zou moeten indienen, zou het een naar huishoudentje worden. Zooliks is de gewoonte niet.

En hoe kon onze anders zoo kalme Burge-

meester zich zóó vergeten, dat hij sprak voor de gansche commissie van strafverordeningen, zonder vooraf de commissie te hebben gehoord? Scherp en volkomen verdiend was de opmerking van Prof. Fabius, dat de Burgemeester niet zóó haast behoefde te maken met zijn uitpraak, en wel eerst een vergadering van de commissie voor de strafverordeningen had kunnen afwachten.

Intusschen sal nu wel spoedig uit den Raad een voorstel komen, dat de Van Lennepkwartierders van den overlast althijf.

Toen kwam er een financiële discussie; in onzen Raad altijd een beetje lastig, omdat we zoo erg krap in onze financiën zitten.

We zullen immers een leening sluiten van f 12,000,000 voor de Duinwatermaatschappij! Juist, maar nu willen Gedeputeerden dat die leening precies in 40 jaar zal zijn afgelost; elk jaar f 300,000. B. en W. vonden dat goed; maar de heer Hugo Muller wilde sulc een zware verplichting niet op de gemeente leggen, en alleen dan f 300,000 aflossen, wanneer de ontvangsten van de Duinwatermaatschappij daartoe in staat stelden.

De heer Hugo Muller kreeg zijn zin, maar na een seer langdurige discussie over de wijze waarop men in onzen tijd leenen moet. Met een soort van vrolijkheid, die niet volkomen rekening hield met den toestand van onze schatkist, verkondigde Mr. Van Nierop de deugden van schulden maken; wie geen schulden heeft sei hij, is geen ondernemend man; een uitpraak die wel *fin de siècle*; heeten mag, en aan onze Hollandsche soliditeit een eigenaardig kleurtje geeft. Maar als men dan schulden heeft, sei Mr. Van Nierop, moet men ze zoo terng betalen, dat men er zelf niet door in moeilijkheid komt.

En nu ontstond er een debat onder onze „soudie rotten“, op financieel gebied. Mr. Van Nierop en Mr. Treub — de wethouder Van Leeuwen deed maar swakjes mee — waarin we nog van heel veel leeningen in de toekomst hoorden spreken, en waarin we van Mr. Treub nu en dan eigenaardige dingen vernamen. We zullen er maar één noemen; het geeft sulc een eigenaardig kijkje op onzen financieelen toestand.

Wanneer er namelijk hier ter stede grond wordt verkocht, dan wordt er altijd gezegd, dat de opbrengst van die terreinen zal worden gebruikt voor de gelyng van gemeentelijke schulden.

Verbeeld u nu, dat we voor f 5,000,000 terreinen verkochten, achter het museum en over het IJ, dan zou iemand denken dat er een buitengewone aflossing van f 5,000,000 stedelijke schuld volgde. Maar ook neen, het staat er wel, maar de heeren doen het niet.

Ze laten de schuld de schuld en zeggen: we hebben nu weer f 5,000,000 in handen, daar kunnen we wat moois voor laten maken. Bijv. een nieuwe Bours. Er zou anders toch voor een nieuwe Bours geleend moeten worden, dus we zullen, nu we het geld hebben, het maar gebruiken ook. Eerst aflossen en dan naderhand weer leenen; zou nog duurder worden.

Het ligt voor de hand, dat sulc een financiële politiek slechts schijnbaar voordelig is, aanleiding geeft, om te gaan uitgeven met ruime hand.

Nu, de heer Muller krijgt zijn zin; wat zullen nu Gedeputeerden doen?

Toen zouden we aan de tram in de buitenwijken beginnen, maar we kregen de mededeeling dat daarvoor weldra een concessie-aanvraag zal inkomen; dus daar dient op gewacht. In de commissie, die een onderzoek zal instellen naar den omvang van het kwaad der onthut te deser stede, en die maatregelen tegen dat kwaad zal beramen, werden benoemd Prof. Fabius, Dr. Voüte Dr. Blocker, Mr. Schölvink en de heer Nolting. Een zeer gelukkige samenstelling. Moge haar werk succes hebben.

Staats-Courant.

Verleend de eere-medaille in goud, verbonden aan de orde van Oranje-Nassau, aan den hoofdopzichter in dienst der provincie Overijssel S. J. H. Breukel te Avereest.

Bepaald is dat alsnog bij afzonderlijke dagorden, zoo in Indië als in Nederland, eervol sal worden vermeld de sergeant der infanterie van het leger in Neder-Indië, J. H. Boschart, ter zake van zijne verrichtingen als commandant van eene brigade marcheuses, in den nacht van 3 op 4 Juli 1893, bij het gevecht nabij de posten Lampermeijer en Tjot-Iri (Atjeh).

Met ingang van 1 Jan. a.s. zijn bij het Departement van Marine bevorderd tot 1ste klerk, de 2de klerken E. H. Schmidt en E. A. Becht, en benoemd tot 2de klerk bij gemeld Departement, de heeren H. J. A. Koenen en F. J. M. Blom.

Kerknieuws, enz.

GEREF. KERKEN. Beroepen: Te Nijkerk op de Veluwe, S. Bosma, te Wommels.

NED. HERV. KERK. Beroepen: Te Meedhuizen, P. J. van Grefthuisen, te Weiwert c. a. Aangenomen: Naar Oldenholtwilde, door J. Rooker, cand.

Bedankt: Voor De Vuursche, door F. J. van de Plasse, te Genderk. — Voor Houtrijk en Polanen, door N. E. P. C. van Uckelen, cand. te Harderwijk.

Kerkeraden wordt beleefdelijk verzocht, onze Reductie bericht te willen zenden, van alles, wat op het beroep van Dienaren des Woords betrekking heeft.

Schoolnieuws.

Bevorderd te Leiden tot doctor in de Godgeleerdheid met proefschrift: „Bijdragen tot de kennis van semietische kosmogoniën“, de heer A. Rutgers van der Loeff Ass., predikant bij de Ned. Herv. Gemeente te Avezath, geboren te 's-Heerenberg; — tot doctor in de Rechtswetenschap met proefschrift: „Eenige beschouwingen over het tot stand komen en de rechtskracht van verdragen“, de heer F. Beelaerts van Blokland, geboren te 's-Gravenhage; — tot idem na verdediging van stellingen, de heer J. W. M. Güte van Delden, geboren te Kampen; — te Utrecht tot doctor in de Rechtswetenschap, op stellingen, de heer T. P. Treling, geboren te Havelte; — te Groningen, tot doctor in de Rechtswetenschap, op stellingen, de heeren L. L. Beckerigh van Loenen, geboren te Westerbork, en D. J. Romkes, geboren te Sappemeer.

Examina M. O. Ned. Taal en Letterkunde. 's-Gravenhage, 18 Dec. Opger. 2 cand., die beiden worden afgewezen.

— Examen M. O. Boekhouden K. VII. 's-Gravenhage, 18 Dec. Opger. 4 cand. Afgew. 1. Geel, de heeren: J. Wegmann, uit 's-Gravello; I. Wolf, uit Den Haag, en J. Fruin, uit Rotterdam.

— Examen M. O. Fransch, akte A. 's-Gravenhage, 18 Dec. G. Ex. 2 vrouwel. en 1 mannel. cand. Toegel. de heer D. H. J. Weehuizen, uit Zutphen.

— Examen L. O. Wiskunde art. 65. 's-Gravenhage, 18 Dec. Opger. en gesl. 3 cand., nl. de heeren: A. le Clercq en G. v. d. Waals, beiden uit Rotterdam, en P. Wijdenes, uit Amsterdam.

— Examen apothekersbesteding. Breda, 16 en 17 Dec. G. Ex. 3 vrouwel. en 1 mannel. cand. Geel. de dames: Joh. Wichers en M. Speckman, beiden van Groningen, en A. C. C. Goossen, van Weesp.

Staten-Generaal.

ZITTING VAN HEDEN.

Per Telegraaf.

TWEDE KAMER.

OORLOGS-BEGROTING.

De Minister deelde aan den heer Staalman mede, dat er geen termen bestonden tot schadeloosstelling, wegens het treffen van een kottor door artillerie-projectielen bij den Helder, doch dat aan de betrokkenen een gratificatie is verleend.

Met den heer Guyot is hij in beginsel voor vereniging van de cadetten- en adelborsten-examina. In antwoord aan de heeren Travagino en Smeenge, zeide de Minister, dat zijn voorkeur voor de levering van inlandsch spek niet uitsluit, de leverantie van buitenlandsch spek.

Zonder verzet van den Minister stelde de heer Bergesius voor, de subsidie ten behoeve der oud-strijders van f1830 te verhogen met f5000. Het amendement werd oosterleund door den heer Ferf, doch betreden door den heer Rutgers, die den geldelijken toestand der vereniging *Trouw aan Koning en Vaderland* voldoende vond, en het voorstel onbillijk noemde tegenover de weigering van subsidie aan de vereniging van gepensioneerde officieren voor 1877, waarvoor de heer De Ras sprak. Het amendement Bergesius werd aangenomen met 48 tegen 26 stemmen.

De heeren Schaafsma en Smidt bespraken de geschiktheid der marechaussees als politiecorps vooral ten plattelande, en de heer van Karnebeek drong op uitbreiding van dit wapen aan waarmede de Minister geleidelijk zal voortgaan. Tegen veelvuldige verplaatsingen zal hij waken.

Telegrammen.

Weenen, 18 December. Aan een diner ten huize, waarbij de ambassadeur van Rusland aanwezig, heeft de Keizer een toost uitgebracht op den Tsar.

De Keizer heeft de waardigheid van hof-maarschalk van Hongarije ingesteld.

Londen, 18 Dec. Aanvoer van Eng. Tarwe. 200 gra., vreemde do. 159.00 gra., Eng. Gerst 800 gra., vreemde do. 2,400 gra., Eng. Haver — gra., vreemde do. 38.200 gra.

Londen, 18 Dec. Tin Straits 2 61.76 do. per 3/m. £ 62.26 Koper Chili £ 43.— do. per 3/m. £ 43.76.

Zink en Lood onveranderd.

Beetwortsuiker Dec. lev. 10/7½.

Frieche Boter 94/ a 98/.

Londen, 19 Dec. 1 tarwelingen aan de kust ten verkoop aangeboden en 0 aangekomen.

Glasgow, 19 Dec. Ruw ijzer 46/3.

Liverpool, 18 Dec. (2e dñs.) Katoen. Verkocht 12000 ba., op spec. 500 ba.

Amer. any port L. M. C. lev. Dec./Jan. 4.34, Febr./Maart 4.33, April/Mei 4.33, Juni/Juli 4.34, Aug./Sept. —.

Liverpool, 19 Dec. Katoen. Verkocht 10,000 ba., invoer 17000 ba.

Berlijn, 18 Dec. (Slotkoersen). Rogge, Dec. 119.25, Mei 124.50. Raapolie, Dec. 46.90, Mei 46.50. Tarwe, Dec. 145.—, Mei 149.—.

Spiritus, loco 32.00, Dec. 37.30, Mei 37.40.

Wissel Amsterdam 2/m. 167.70, kert 168.15.

Bremen, 19 Dec. Petroleum, loco 7.20 brief.

Renzel, Wilcox loco 30.20, Armour —.

Spek, short clear middles loco 24—, long do. —.

Hamburg, 18 Dec. Raapolie, loco 46½.

Petroleum, loco 7.— brief, do. —. geld.

Renzel, Steam 27½.

Spiritus, Dec./Jan. 16½, Febr./Mrt. 16½.

Koffie, Santos good average per Dec. 74½, Maart 70½, Mei 68½, Sept. 64½.

Omzet op termijn 17 Dec. 20000 bn.

Koulen, 19 Dec. Tarwe, vreemde 16.—, Rogge, dadelijk vreemde 13.50. Raapolie dadelijk 51.—, Mei 49.90.

Weergesteldheid: Helder.

Rijnhoogte ten 11 ure 4.02.

Parijs, 18 Dec. Raapolie, loop. mnd. fr. 54.75, Jan. fr. 54.75, 4 eerste mnd. fr. 55.—, 4 mnd. van Mei fr. 53.25.

Lijnolie, loop. mnd. fr. 46.75, Jan. fr. 47.50, 4 eerste mnd. fr. 47.75, 4 mnd. van Mei fr. 48.25.

Spiritus, loop. mnd. fr. 31.—, Jan. fr. 31.50, 4 eerste mnd. fr. 32.—, 4 mnd. van Mei fr. 33.25.

Suiker 88° dadelijk fr. 28.— à 28.50, witte No. 3 loop. mnd. fr. 30.60, Jan. fr. 30.80, 4 eerste mnd. fr. 31.30, 4 mnd. van Mrt. fr. 31.75, guarsifineerd fr. 100.50 à 101.—.

Meel 12 merken, loop. mnd. fr. 41.8

Scheepstijdingen.

BINNENLANDSCHE HAVENS

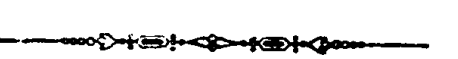
Ymuiden, gearriveerd 18 Dec., *Rhine*, (s)
Hull; *Etna*, (s) Schiedam, 19 Dec., *Tiam*, (s)
Danzig.
Vertrokken 18 Dec., *Seahorse*, (s) Hull; *Amsterdam*, (s) Leith; *Amelsbroom*, (s) Londen.
19 Dec., *American*, (s) New-York; *Rembrandt*,
(s) Hamburg.
Nieuwe Waterweg, gearr. 18 Dec. *Myrtle*,
(s) Sunderland; *Hokla*, (s) Oranienst.; *Regina*

nesmoor, (s) Oxelösund; *Shieldrake*, (s) Liverpool; *Allansterdam*, (s) Koningsbergen.
 Vertrokken 18 Dec. *Fortuna*, (s) Koningsbergen; *Deutschland*, (s) Newyork; *Diana*, (s) Bremen; *Burgemeester van Vollenhove*, (s) Duinkerken; *Rallus*, (s) Manchester.

BUITENLANDSCHE HAVENS.
 Frederikstad, vertrokken 18 Dec., *Christiania*, (s) Amsterdam.
 Hull, gearriveerd 18 Dec., *Prima*, (s) Riga.
 Lissabon, vertrokken 17 Dec., *Marcus*, (s) Amsterdam.
 Antwerpen, gearriveerd 18 Dec., *Illinois*, (s) Philadelphia.
 Barbados, gearriveerd 16 Dec., *Pura*, (s) Southampton.
 Vertrokken 14 Dec., *Medway*, (s) Plymouth.
 New-York, gearriveerd 17 Dec., *Friesland*, (s) Antwerpen; *La Champagne*, (s) Havre.
 Knaapstad, vertrokken 18 Dec., *Norman*, (s) Southampton.
 Malmö, gearriveerd 19 Dec., *Freja*, (s) Amsterdam
 Amsterdam staathoofd.

STOONVAARTBERICHTEN.
 Prinses Amalia, van Amsterdam naar Batavia vertrek 18 Dec. van Southampton.
 Burgemeester den Tex. van Amsterdam

Lawoe, vertrok 18 Dec. van Batavia naar Rotterdam.
 Prins Manrits, vertrok 19 Dec. van Amsterdam naar Suriname.
 Edam, vertrok 18 Dec. van Newyork naar Rotterdam.
 Juno, vertrok 18 Dec. van Cadix naar Amsterdam.
 Jupiter, arriveerde 18 Dec. van Messina to Palermo.
 Saturnus, arriveerde 18 Dec. van Amsterdam te Frederikshaven.
 Laertes, van Amsterdam naar Java via Liverpool is 17 Dec. Lizard gepasseerd.
 Bundesrath, is 17 Dec. van Hamburg en Amsterdam to Mozambique gearriveerd.
 Bellerophon, vertrok 17 Dec. van Liverpool naar Java.

Amerik. Gouden Dollar . . .	248—
Mexic. Dollar.	—
Wisschede, 17 Dec. Agio . . .	—
op Pruisisch gela.	0 90
Idem op papier.	0 90

[illegible]

ADVERTENTIËN.

Heden werden wij verblijd met de voorspoedige geboorte van een flinken ZOON.

W. J. NOTEBOOM.
L. NOTEBOOM—
v. SPLUNDER.
Utrecht, 18 Dec. 1895. (9219)

Gisteren trof ons de gevoeligste slag onzes levens. Het bejaagde den Heere onzen onvergetelijken man en liefdevollen Vader,
JAN BOS,

door den dood van onze zijde weg te nemen, in den ouderdom van 59½ jaar, na een huwelijk van ruim 33 jaar.

Wat wij in hem verlieten kunnen alleen zij bevestigen, die hem in zijn leven kenden.
Sterke de Heere ons in dit zoo zwaar verlies en geve Hij ons Hem te wijgen.

De Wed. JAN BOS,
Kinderen, Behoud- en Klein-
kinderen.
Ottoland, 17 Dec. 1895.

DS. VAN SCHELVEN
kan Vrijdagavond de lidma-
tensamenkomst niet houden.

Het Bestuur

der Chr. School te Leiderdorp, voor-
nemens de leeningen van 1879 en 1882
af te lossen (volgens besluit op de
vergadering van 11 December j.l.),
nodigt de bezitters van renteloze
aandeelen uit, dezelve vóór 1 Januari
1896 in te zenden aan het adres van
den Penningmeester, den Heer J. J.
KANEN, te Leiderdorp.

Namens het Bestuur,
J. VAN LEEUWEN, Secretaris.
Leiderdorp, 18 Dec. 1895.

Het Bestuur der Chr. Burgerschool,
Kerkstraat 810, te Amsterdam,
vraagt een

Onderwijzer

met akte Fransch. Aanv. salaris f 700.
Akten Duitsch en Engelsch aanbeve-
ling en f 75 verhooging voor elke taal.
Adres aan het H. d. S.
(9230) S. GONGGRUP.

Het Bestuur der School voor Ger.
Onderwijs te Nieuw-Vennep
(HAARLEMMEER) vraagt een

Onderwijzer.

Salaris f 600.
Adres den Hoofdonderwijzer
(9231) W. VALKENBURG.

Aan de Chr. School te KOLLUM
wordt gevraagd een

Onderwijzer

op een tractement van f 525 en eene
gratificatie van f 25 voor elk voljaar
dienst.
Sollicitanten hebben zich aan te
melden bij het Hoofd der School
T. KOKMEIJER, vóór 27 December a. s.

Eene Onderwijzeres

gevraagd door het Bestuur der Chr.
School te BUISLOOT bij AMSTERDAM.
Ger. beg. Salaris f 525. Adres den
Hoofdonderw. C. F. CAPELLE Jz.

Aan de Stadhouderskade 53
wordt eene

Dienstbode

gevraagd als Meld-alleen; spoedig.

ROTTERDAM.

Een Heer, z. b. b. h. h., vraagt
aldaar tegen 27 December a. s., ontkent
Boompjes, bij eene nette Christelijke
familie een vrije kamer met slaapkamer,
keuk en badkamer, tegen ± f 50.—
per maand.
Franco brieven, lett. L. A., Bureau
van dit blad.

Vereeniging tot Werkverschaffing
aan hulpbehoevende

Blinden,

Plantage Middellaan No. 64.

Bij het naderend Kerstfeest zou het
Bestuur gaarne in staat gesteld wor-
den eene uitdeeling te doen in klede-
ren en geld aan de 154 Blinden,
aan hunne zorgen toevertrouwd. Onder-
geteekende noodigen daarom ieder
uit, die tot dat doel wil medewerken,
om zijne gaven te zenden aan de li-
dering of bij een der leden van het
Bestuur:

J. G. SILLEM, Heerengracht 478.
G. D. CROMMELIN, 96.
F. J. HOOFT GRAAFLAND,
Heerengracht 490.
W. HOVY, N. Heerengracht 148.
H. OYENS, Leidschegracht 18.
T. SCHOLTEN, Heerengracht 438.
TH. HEEMSKERK,
Weteringschans 217a.
E. RENÉ VAN OUWENALLER,
Prinsengracht 1039.
P. Th. VAN HOORN,
Heerengracht 481.
Amsterdam, December 1895.

SPECIALITEIT IN Bereide Verf.

A. FLEGING, Amsterdam,
De Gortstraat bij de Van Lennepkade.
Vraagt Smakkaarten (gratis).

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.

Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 789.

Maatschappelijk Kapitaal: EEN HALF MILLIOEN GULDEN.

Commissarissen: Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, Jhr. Mr. A. F.
DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINGK VAN
DER OYE, H. SERET en H. W. VAN MARLE, de laatstgenoemde
door de Verzekerden gekozen.

Directeur: H. J. VAN VULPEN.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen van Kapitaal en Lijfrente tot elk bedrag.
Aanvragen om Agentschap te richten tot de Directie of tot de Inspecteurs
der Maatschappij, de Heeren: C. BOSLAARS te Utrecht, voor Noord- en Zuid-
Holland en Utrecht; E. E. CROON te Leerdam, voor Gelderland en Overijssel;
H. C. SCHREKARDUS te Groningen, voor Friesland, Groningen en Drenthe; G.
GRIFFIOLD te Breda, voor Zeeland; W. BAARVOETS te Ginnaken, voor Noord-
Brabant en Limburg.

VRAAGT:

Ontbijt-, Sucadekruid- en Gemberkoek,

Boterbátens en Botersprits,

uit de KOKFABRIEK „DE NEDERLANDER”, van

B. J. LINDEBOOM & ZONEN

GOUDEN MEDAILLE Brussel 1891.

„Johannes-Stichting” te Nieuwveen.

Villa „Sterrenberg” te Ede.

Beide Inrichtingen voor Christelijk Toevluchtsoord

Leening, groot f 100,000,

à 4 pCt. 's jaars,

waarvan reeds f 65,000 geplaatst.

Nu de geheele aanbouw geschied is, wenschen wij nog gaarne
de resteerende f 35,000 geplaatst te zien.

Stukken van f 50.—, f 100.— en f 500.—, met rente
ingaaende primo November, zijn nog tot bovenstaand bedrag ver-
krijgbaar bij de Heeren

JOHANNES KRAMER & Co., Dam 15-17, Amsterdam.

Dr. N. A. DE GAAY FORTMAN, Voorzitter.

Dr. J. SASSE, Secretaris.

J. W. VALK, Penningmeester.

KERSTBOOM-ARTIKELLEN.

Het van ouds bekende adres voor
Kerstboom-artikelen is

GRAVENSTRAAT 8.

PRACHTIGE UITGEBREIDE SORTEERING.

Kerst- en Nieuwjaarsgeschenken.

UITGAVEN van

WENK & BIRKHOFF, Rotterdam.

Dr. H. M. VAN NES: Drie eeuwen
van strijd. Ing. f 1.50, geb. f 1.90.
(Dit werk kan tevens worden be-
schouwd als een vervolg op „De Ad-
ventistijd der wereld”).

Dr. H. M. VAN NES: De Adventistijd
der wereld. Ing. f 1.50, geb. f 1.90.

Da. B. TEN KATE: Lindebladen,
(een bundel Gedichten). Ingen. f 2.—,
geb. f 2.50.

NELLA: Veldbloempjes. (een bundel
Versen). Ing. f 1.25, geb. f 1.75.

Mevrouw WILDEBOER: Een angstige
Oudejaarsnacht. Ing. f 0.60, geb. f 1.—.

Wilhelmina-Scheurkalender voor 1896,
60 Cents.

G. B. VAN KRIEKEN: Koraalboek
der Psalmen. Ing. f 1.60, geb. f 2.60.
G. B. VAN KRIEKEN: Koraalboek
der Evang. Gezangen en Vervolg. bundel.
Ingen. f 1.80, geb. f 2.80.

G. B. VAN KRIEKEN: Koraalboek,
compleet. Ing. f 3.30, geb. f 4.30.

G. B. VAN KRIEKEN: 120 Voor-
tusschen- en Wapelen. Ingen. f 1.20.
P. ESCABACHE: Handleiding tot het
bespelen van het Harmonium enz., voor
zelfonderricht. Gecartonneerd f 2.25.

Bijbelverhalen.

ZELDZAAM AANBOD.

Vier groote prachtige Kinderprenten-
boeken, alle vol met fraaie gekleurde
Platen in kwarto form, worden opge-
ruimd in plaats van f 5.— voor f 1.—.

1. Het leven van Koning David.
2. Het leven van Jozef.
3. Het Onze Vader.
4. Het verloren Lammetje.

Om dit aanbod nog voordeliger te
maken, geef ik er nog bij v.d. huis-
kamer DE ZAAIER, groote, fraaie
Scheurkalender 1896, vóór en achterzijde
bedrukt met verhalen uit de Bijbelsche,
Kerk- en Zendingsgeschiedenis, benevens
25 Prijsvragen.

Lees het goed en nog eens over, de
4 groote, fraaie Boeken vol met gekleurde
Platen in plaats van f 5.— voor f 1.— en
een fraaie Kalender voor de huiskamer
op den koop toe. Afgehaald f 1.—.
Toezending franco na ontvangst Post-
wissel ad slechts f 1.15, waarop ver-
meld Bijbelverhalen.

Verkrijgbaar bij D. BOLLE, Ba-
zaar van Goedkope Boeken te Rot-
terdam.

Westhoff & Van der Slessen,

Commissarissen in Effekten, &
Reguleerderwaarschuif 73, Amsterdam
belangen zich met den aan- en verkoop
van Effekten, het verruimen van con-
pans plaatsen en nemen van gelden
op Prolongatie, leenende van Wissels enz.

ASTMA IS GENEESBAAR.

Velen die gisteren Pharmacie Fran-
caise. Galerij, hebben bezocht ge-
mingen hier reeds van.

Zoo er twijfel moge geweest zijn in
het gemoed van eenigen lijder aan
Astma in deze stad omtrent de deug-
delijkheid van Dr. SCHIFFMANN'S
„Middel tegen Asthma”, is die thans
verdwenen, zoo die persoon een der
velen geweest is die gisteren

PHARMACIE FRANÇAISE,

Galerij, Amsterdam,

hebben bezocht en daar kosteloos een
proefpakje heeft ontvangen. Ofschoon
velen die van de geneesheer's aan-
bod hebben gebruik gemaakt, nog niet
de gelegenheid hadden het proefpakje
te gebruiken, zijn er toch velen die
hetzelfde reeds hebben g-probeerd en
de onbewimpeld verklaard, dat de
verzachtende oogenblikkelijk was, dat
de lastige aanvallen verdwenen waren,
dat het fluimen vergemakkelijkt was,
dat eene gemakkelijk zittende houding
kon worden behouden, dat de slaap
rustig en onafgebroken was en dat de
morgen een frisch hoofd en een gevoel
van oprechte dankbaarheid meebracht,
die geen woorden te sterk kunnen
uitdrukken. Het wordt niet beweerd
dat het gebruik van een proefpakje
voldoende is voor de geneesheer. Asthma
behoort tot de meest hardnekkige
ziekten der wetenschap bekend. Maar
het wordt verzekerd en door duizen-
den betuigd, dat een regelmatig en
volhardend gebruik van „Dr. Schiff-
mann's Middel tegen Asthma” niet
alleen oogenblikkelijke verzachtung
geeft, maar ook krachtig d- kwaal
verdrijft. Dit middel is thans te ver-
krijgen overal in Holland in pakjes
van Fl. 1.50 en Fl. 2.75. waardoor
hetzelfde in 't bereik van ieders beurs
lijkt. Kosteloze proefpakjes kunnen
niet meer worden verkregen, daar de
Dokter nu het publiek verwittigt, dat
hij het geld teruggeeft aan iedereen
die, een pakje gekocht hebbende, be-
vindt, dat het na een goede eerlijke
proefneming niet volkomen werkt
zoals hij beweert.

Kraepelen & Holm's

Salmiak-Pastilles,

algemeen erkend als het beste
middel bij Hoest en Verkoudheid.
Het is een sijnmoplossend en
verzachtend middel bij nitne-
mendheid. Verkrijgbaar bij de
meeste Apothekers en Drog-
ten. Prijs per fleschje 20 Cts.
Alleen echt in □ flesch-
jes, voorzien van etiket, waar-
op de handteekening van
KRAEPELIEN & HOLM,
Ziekt, Hofjeve anciers.

KERSTBROOD.

Sächsische Thüringer Weihnachtsstollen
versch. in verschillende prijzen, verkrijgbaar bij
H. FRANKEN,
545 Keizersgracht hoek Spiegelstraat 545.

KINADRUPELS van Dr. DE VRU.

Het krachtigst werkend geneesmiddel tegen Ma-
larie (binnenkoorts), Bloedarmoede, Bleekeucht enz.
Alom verkrijgbaar in □ verzegelde flesjes, voorzien
van nevenstaand fabriekmerk □ f 1.— per flesje.
Tegen toezending van postwissel □ f 1.15 recht-
streeks en franco verkrijgbaar van:

De Chemische Fabriek van H. NANNING,
DEN HAAG.

ZONDERLING AANBOD.

1. Het prachtige, beroemde werk van HESBA STRETTON. De Kinderen
van Cloverley, 3e druk, 4-urige uitgave.
2. JULIA, Zonder Moeder, en andere Verhalen; fraai boek, laatste druk.
3. M. FRIES, Gouden Draden, beroemd verhaal, 1 deel.
4 tot 7. E. J. VEENENDAAL en Jb. VAN ZANTEN, De Vriend der Kinderen,
extra mooie, godsdienstige lectuur voor de Jeugd, 6 diverse vol met fraaie
platen.
10. De Zaaier, Bijbelsche Scheurkalender voor 1896, bewerkt door H.
KARSEN, vóór- en achterzijde bedrukt met Verhalen uit de Bijbelsche-
Kerk- en Zendingsgeschiedenis, 25 Prijsvragen, enz.

Ziedaar eene verzameling zoo mooi als nog nooit
kocht voor slechts f 1.50.

't Is waar, het overheerlijke boekwerk De Kinderen van Cloverley
met dit aanbod buitengewoon verrast zijn, daarom voeg ik er nog bij alles
dat genoemd is bij 2 tot 10, en betaalt men voor alles samen den geringen
prijs van f 1.50.

Verkrijgbaar bij D. BOLLE, Bazaar van Goedkope Boeken, Harg bij
de Vischmarkt te Rotterdam. Afgehaald voor f 1.50, franco thuis
na ontvangst Postwissel ad slechts f 1.65, waarop moet staan:
„Het Pak Cloverley”.

Bij J. A. WORMSER, te Amsterdam, verscheen:

In de Schaduw des Doods.

MEDITATIËN

voor de Krankenkamer en bij het Sterfbed.

DOOR

Dr. A. KUYPER.

Prijs f 1.90. — In stempelband f 2.40.

The Gold Mines of California,

LIMITED,

gevestigd te LONDEN.

Maatschappelijk kapitaal £ 120,000.

verdeeld in 120,000 Aandeelen à £ 1.—, waarvan
106,000 Aandeelen ter inschrijving
worden aangeboden.

Raad van Beheer.

ALEXANDER SCRUTTON E.q., Voorzitter, (Voorzitter van The Pioneer
Gravel Gold Company, Limited.) 18, Billiter Street, London E. C.
H. TEMPLE ELLICOTT E.q., Mijn-Ingenieur, (lid van het Amerikaansche
Institut van Mijn-Ingenieurs e.s.)
E. HORNBY TAMPLIN E.q., 2, Wimbledon Park Road, Southfields,
London, S. W.
EDWARD LEGGE E.q., 37, Manchester Street, Manchester Square,
London, W.

Directeur in Californië.

W. J. SCRUTTON E.q.

Beëdigde controleurs der Boeken.

De Heeren HOBBS, RAVENSCROFT & Co., 27 en 28 Old Jewry, London, E. C.

Secretaris en Kantoren.

HUGH LIMEBEER E.q., 8, Drapers' Garden, London, E. C.

Bankiers en Rechtsgeleerde Adviseurs van het Syndicaat.

Bankiers.

De Heeren GLYN, MILLS, CURRIE & Co., 67, Lombard Street, London E. C.

De Heeren GEBROEDERS WIEGMAN, Keizersgracht 499, Amsterdam.

Rechtsgeleerde Adviseurs.

De Heeren HENRY D. KIMBER & Co., 79, Lombard Street, London E. C.

Het Syndicaat dat de aandelen van bovenver-
melde Maatschappij kocht, heeft de eer te berichten,
dat het op

Maandag den 23ten December e.k.

van 's morgens 10 tot 's namiddags 4 uur, de Inschrijving open-
stelt op

106,000 Aandeelen à £ 1.—

tot den koers van £ 110 en verder op de voorwaarden
in het Prospectus vermeld.

PROSPECTUSSEN zijn verkrijgbaar ten kantore van de
Heeren:

GLYN, MILLS, CURRIE & Co., 67 Lombardstreet, Londen

en

GEBROEDERS WIEGMAN, Keizersgracht 499, Amsterdam,

bij wie de Inschrijvingsbiljetten moeten worden ingeleverd en door
wie tevens voor rekening van het Syndicaat, de toegewezen aan-
deelen zullen geleverd en de gelden in ontvangst genomen worden.

Visitekaarten!

Stoomdrukkerij „DE FAKKEL”,

B. VAN MANTGEM, Hof.

Singel 562, hoek Vijzelstraat

Vroegtijdige bestelling wordt
beleefd verzocht.

Kerst- of Nieuwjaarsgeschenk.

HET HEILIGE LAND Reis door Egypte,
Palestina en Syrië, door Da. J.
KRAYENBELT.

Volksuitgave in 7 afl. à 30 cents.
Compleet ingen. f 2.10.

geb. f 2.50.

Versierd met 14 keurige platen,

Nog enkele Exemplaren voorhanden
van de prachtuitgave van bovengenoemd
werk, op swaar papier gedrukt
en gebonden in linnen stempelband.

Editie met 12 platen f 8.—,
f 24.—, f 9.—,
verguld op saec f 1.— hooger.

Uitgaven van WENK & BIRKHOFF,
Rotterdam.

Stoom-IJs, Boter- en Kaasfabriek Melkinrichting.

De in deze onze Inrichting onder
eene persoonlijk toezicht, uit lichtaan-
gezuurden verschen Room gekarde
envervalschte prima kwaliteit

VERSCHÉ

Delftsche Roomboter,

maakt uit in geur en sijnheid van smook.
De prijs is tot a.s. Donderdagavond:
franco Rotterdam en Den Haag f 1.60
p. Kilo, franco Amsterdam f 1.70 p. K.

Naamstempel op de Boter.

Verkrijgbaar in Potjes van ½ en 1
Kilo, te Amsterdam bij Th. KRAEMER,
firma H. Vingerhoed, Kalverstr. 216,
te Hilversum bij Joh. Evers, te Rot-
terdam bij Ter Marsch & Co., Lam-
steeg No. 4, Westzeedijk No. 42,
Aert van Nieustraat No. 66, Binnen-
weg, hoek Paardenstraat No. 76, Dier-
gaardeaan No. 14 (Boulevard) en
Oostzeedijk 15, te Feyenoord, Van der
Trekstraat, hoek Burgum. Hoffman-
plein No. 2, en te 's-Hage bij J. E.
Varenkamp & Zn., Groenmarkt No. 33
en G. E. D. Susanna, Wagenstraat
No. 109, bij wie, evenals direct aan
ons adre, bestellingen worden aangewen-
men op leveringen in Vantjes, van 4, 10
en 20 Kilo en in Potten.

B. VETH & Co., Delft.

S. TROMP Azn.,

BRANDFABRIKANT. — HARLINGEN,
waagt in Holland nog eenige solide
schuimen.

Meesters staan ten dienste.

WAAROM

zoudt gij langer lijden aan Rhumatiek.

Abshanbblins of

Anti-Rhumatische Watten

hebben reeds vele jaren bewezen, die
kwaal te verzachten en bij lafgdurig
gebruik geheel te ontneemen.
A 30 cts. per pakje bij de volgende
depothouders:

H. J. Renken Jr, N. Z. Voorburgwal
bij de Molsteeg, Amsterdam.

A. W. Schade & Zonen, idem, Leid-
scheestr. en Nieuwendijk in de Vlist.
J. Normann, Haarlemmerstr. 121, id.
Meurs & Co., Rapenburg, Amsterdam.
Christiaan Annegarn, id. Paleisstraat
hoek Singel.

Wed. J. P. van Doornenwaard Ham,
Koningsplein, Amsterdam.

Gez. Mann, Magazijn de Huisvrouw
Heiligenweg, Amsterdam.

J. H. Houtman, Kalverstraat 160.